

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ETİK İLKELERİ ve
ETİK DAVRANIŞ KURALLARI

Amaç: İç kontrol sistemini oluşturan kontrol ortamı bileşenine ait etik değerlerle ilgili olarak; Sağlık Bilimleri Fakültesi kurum çalışanlarının görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek ve etik kültürün yerleşmesini sağlamaktır.

Kapsam: Bu çalışma, etik ile ilgili temel kavramlar, etik ilke ve değerler, etik komisyonun çalışma biçimiyle ilgili kurallar, çalışanlardan ve yöneticilerden beklenen etik davranışları içermektedir.

Tanımlar:

Etik: Kişilere, kurumlara ve meslek üyelerinin davranışlarına rehberlik eden, iyiyi ve doğruyu belirlemede yardımcı olan kılavuz değerler, ilkeler ve standartlar bütünüdür.

Akademik etik: Bilimsel çalışmaların üretilmesi, sunulması ve değerlendirilmesinde, akademisyenlerin toplumun farklı paydaşları ile ilişkilerinde, ödüllendirme ve yükseltme aşamalarında, bilim kurumları ve üniversitelerin bilimsel yetkinliğe dayalı yapılandırılması ile bilim insanlarının yetiştirilmesi süreçlerinin her aşamasındaki etik ilkeleri ifade eder.

Etik ilke ve değerler: Temel değerlerden yola çıkarak oluşturulan görev ve prensipler uyarınca ne şekilde davranılması ya da karar alınması gerektiğini belirten davranış şekilleridir.

Etik davranış ilkelerinin temel amacı: Kurumun işleyiş ve çalışmalarında adalet, dürüstlük, tarafsızlık ve şeffaflığı hâkim kılmak ve etik usulsüzlüğü önlemektir.

Temel Değerler:

- **Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve güçlendirilmesi:** Yükseköğretim kurumlarının, kendi üyeleri ile birlikte toplumun tüm fertlerinin temel hak ve özgürlüklerini koruması ve desteklemesi esastır.
- **Başkalarına saygı:** Yükseköğretim kurumlarının; bireylerin farklılıklarına saygı duyması, değer vermesi, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermemesi; meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, ilişki içerisinde olunan tüm şahıslara ve üniversite dışı birimlere saygılı ve nezaketle davranması, onur ve kişiliklerini dikkate almasıdır.
- **Akademik özgürlük ve özerklik:** Akademik özgürlük, akademisyenlerin tek tek ya da toplu halde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, öğretme, anlatma ve yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve iletmelerinde hür olmalarıdır. Akademik özerklik ise yükseköğretim kurumlarının akademik işleyişlerine ilişkin kararlar almada; eğitim, araştırma, topluma hizmet, uluslararası ilişkiler ve diğer ilgili faaliyetlerde; kendi politikalarını oluşturmada devlet ve toplumun tüm diğer güçleri karşısındaki bağımsızlıklarıdır.

- **Akademik dürüstlük:** Toplumun bilime ve bilim insanına güvenini sağlayan, akademik çevrelerde uyulması gereken etik ilke ve standartlara uygun; her türlü akademik etkinlikte açık ve sorumlu davranmaktır.
- **Akademik liyakat:** Yükseköğretim kurumları üyelerinin bir işe ya da göreve aday olmaları durumunda yetenekleri, nitelikleri, deneyimleri değerlendirilerek işin ya da görevin gerektirdiği standartlara göre seçilmesi ve görevlendirilmesidir.
- **Sorumluluk:** Sorumluluk, yükseköğretim kurumları üyelerinin her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetleri ile üstlendikleri görevleri gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirmeleri, ülkenin ve yükseköğretim kurumunun kaynaklarını en verimli şekilde kullanmalarıdır.
- **Hesap verebilirlik:** Bir işi, bir görevi gerçekleştirmek için kendilerine emanet edilen kamusal ya da özel kaynakları kullanan yükseköğretim kurumları üyelerinin, kaynakları emanet edenlere, kaynakların kullanımı ve görevin nasıl ve ne oranda yerine getirildiği konusunda açıklamada bulunma, şeffaf olma zorunluluğudur.

Etik İlkeler:

- Kurumsal amaç ve misyona bağlı kalmak
- Hizmet sunumunda ayrımcılık yapmamak
- Dürüst ve tarafsız olmak
- Akademik liyakate uymak
- Saygılı ve nazik davranmak
- Çıkar çatışmasından kaçınmak
- Adaletli olmak
- Paylaşımçı olmak
- Bilgi vermeye açık olmak
- Katılımcı olmak
- Gizli bilgileri açıklamaktan kaçınmak
- Gerçek dışı beyanlardan kaçınmak
- Mal bildiriminde bulunmak
- Hesap verme sorumluluğu taşımak
- Hediye almamak
- Usulsüzlükleri yetkili makamlara bildirmek
- Kamu malları ve kaynaklarını korumak

Etik Davranışlar

Çalışanlardan ve Yöneticilerden beklenen etik davranışlar:

- Görevin yerine getirilmesinde dil, din, ırk, cins, siyasi düşünce, sosyal statü, inanç, mezhep ayrımcılığından kaçınmak.
- Bilimsel araştırma ve yayınlarda etik ilkelere uymak.
- İş arkadaşlarına saygılı, tarafsız ve adil davranmak.
- İş saatlerini özel işler için kullanmamak.

- Görev yapılan kurumla bağlantısı olan kişi ya da firmalarla özel iş ilişkisi içine girmemek.
- Görev dışında ikinci bir işte çalışmamak.
- Etik dışı davranış gösteren çalışanları uyarmak, gerekli durumlarda yetkililere bildirmek.
- İstenen bilgi ve belgeleri zamanında ve tam olarak vermek.
- Mal bildirim formularını eksiksiz ve doğru bir şekilde beyan etmek.
- Akriba, eş, dost ve yakınlarını kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı olarak yararlandırmamak.
- Gerçek dışı beyanlardan kaçınmak.
- Kurumu ve çalışanları ilgilendiren gizli bilgileri paylaşmamak.
- Çalışanları gereksiz yere meşgul etmemek.
- Mali işlemleri zamanında yaparak ödemeleri aksatmamak.
- Kurumda istismara ve şiddete izin vermemek.
- Kurumda tacize izin vermemek.

Yöneticilerden beklenen etik davranışlar:

- Kurumun, misyonu, vizyonu, amaçları ve değerlerini tüm çalışanlara bildirmek.
- Çalışanlara tarafsız ve eşit davranmak.
- Çalışanları karar alma sürecine katmak.
- Çalışanlara saygılı davranmak.
- Karar ve davranışlarda tutarlı olmak.
- Sorunları adil ve hızlı bir şekilde çözmek.
- Çalışanların hak ve özgürlüklerini korumak ve savunmak.
- Yasal zorunluluk olmadıkça çalışanlar hakkında gizli ve kişisel bilgileri açıklamamak.
- Her çalışan için uygun çalışma ortamı hazırlamak.
- Çalışanların mesleki gelişimine katkıda bulunmak.
- Çalışanlara baskı ve zorlama yapmamak.